

ERDÉLYI LAJDAK

Tára osztala plátia in numerar con'orm
Magyar Kir. Gen. PTI No. 157.912 1934

Magyar Népi és Hírlapírók Köre

ARIA

Posta körút 9-11.

Főszerkesztő:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
III. évfolyam, 271 (861) szám. * Csütörtök, 1934 december 20

Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

Kormányválság Jugoszláviában

Előbb Jęftics külügyminiszter mondott le, utána az egész Uzunovics kormány. — Rendszerváltozásra lehet számítani

Belgrádból jelentik: Jelentették, hogy Jęftics, jugoszláv külügyminiszter és Koics földművelésügyi miniszter kedden délelben benyújtotta lemondását.

Jęftics távozását — mint azt előre várni lehetett — rövidesen nyomom követte az összkormány lemondása. A délután folyamán Uzunovics megjelent Pál régensherceg előtt s benyújtotta kormányának lemondását, amit Pál herceg elfogadott. Az új kormány megalakulásáig az ügyek továbbvitelét az Uzunovics kormányra bízta.

Később Pál herceg kihallgatáson fogadta Kumanudít, a képviselőház elnökét és Tomasićot, a szenátus elnökét. Azután sorban megkezdte tanácskozásait a pártvezérekkel. A kihallgatások a késő éjszakai órákba nyúltak. Utolsónak Jęftics jelent meg a hercegnél a késő éjszakai órákban.

Abból a körülményből, hogy Pál herceg a régi politikai pártok vezetőit is magához kóretette kihallgatásra, egyesek arra következtettek, hogy a jugoszláv belpolitikában döntő fordulat várható. Mások viszont úgy vélik, hogy ha nagy személyi változások lesznek is, nagy irányváltásra nem lehet számítani. Politikai körökben úgy tudják, hogy a régens tanácsa a zágrábi emlékirat aláírót is meghallgatja. Minthogy a megbeszélések igen széleskörűek, a kormányválság hosszú ideig eltarthat. Két le-

hetőséget tartanak szem előtt. És pedig: vagy marad Uzunovics és akkor Marinkovics lesz a külügyminiszter, vagy Jęftics alakít kormányt s a befolyásos szerb parasztszövetkezetekkel működik együtt és több régi politikus is belépne kormányába.

Általában úgy tudják, hogy Zsitkovics az Uzunovics kormány hadügyminisztere, akinek a neve napok óta felszínen van, esélyes miniszterelnökként, — rokonszenvez Jęftics kinevezésével. Zsitkovics különben sógora és jóbarátja Jęfticsnek.

A lemondás közelebbi és távolabbi okai

Jugoszláv politikai körökben elterjedt hírek szerint Jęftics és Koics lemondásának közvetlen oka a keddi minisztertanácsról kiadott hivatalos közlemény

Közvetlenül a Jęftics lemondása után Uzunovics még megkísérelte, hogy a lemondott miniszterek helyét másokkal töltsé be, azonban erre irányuló fáradozásai nem sikerültek.

Más vélemények szerint a kormányválság igazi oka az Uzunovics és Jęftics belpolitikai irányának összeütközése volt. Uzunovics ugyanis a mai diktatórikus rendszer változatlan fenntartásához ragaszkodott, míg Jęftics a rendszeren kívül álló pártokkal is érintkezést akart keresni.

Az angol közélet élénken érdeklődik a fejlemények iránt

Londonból jelentik: A jugoszláviai dinasztának az angol dinasztiával való rokonsági összefüggései folytán az angol közélet igen élénken foglalkozik a jugoszláv kormányválság várható alakulásával. A Reuter-féle sajtóiroda

szerint Jęftics lemondásának igazi oka az a hálátlan fogadtatás volt, amelyben Genfben való hazatérése után az Uzunovics-kormány tagjai részesítették.

A jugoszláv kormányzótanács Jęfticset bizta meg új kormányalakítással

Belgrádból jelentik szerdán délután 2 órakor: Szerdán délelben nagy szenzációt keltett a hír, hogy a régens tanács Jęfticset bizta meg koncentrációs kormány megalakításával.

Elterjedt hírek szerint Jęftics a kor-

mányt az eddigi kabinet fiatalabb tagjából, a földműves-szervezetek képviselőiből és egyes horvát képviselőkből fogja megalakítani. A designált miniszterelnök szerdán délután kezdte meg tanácskozásait az egyes politikusokkal.

Nép, nemzet, állam

Irta: Paál Árpád

Iorga Miklós egyetemi tanár Romániának külföldön is ismert történetírója és jellegzetes nemzeti politikusa. Nem az alulkerültek rossz szokásu udvarlása akar lenni, mikor egy ma igen fontos elvászto és csoportosító kérdésben: a „nemzet” kérdésben őrá hivatkozom. Iorga átélte egy legujabbkori nemzeti küzdelmet, s résztvett abban, hogy e küzdelmet diadalra vezesse. Másrészt a mult szemléletébe és tanításába is e küzdelem szempontjaival belehatolt, mintegy a mai „nemzet” fogalmat visszavetítette századok előtti időkbe, mikor még csak népi különbségek ösztöne élt és hatott az emberekben, de még nem volt a mai értelmű nemzeti öntudat. Iorga azonban multba mélyedő rajongással ezt már a XIII. században is meglátja.

Joggal mondhatjuk, hogy Iorga bizonyára hivatott szakértője a nemzeti kérdésnek. Nos, mikor Iorga 1925. február 21-én Párizsban, a Népszövetség francia bizottsága előtt Románia nemzetiségeiről előadást tartott, s elsősorban Erdély nemzetiségeiről beszélt, többi közt azt mondotta, hogy bizonyos adott területen a nemzetiségek által kifejtett történelem nekik jogot ad az állam pártfogó védelme igénylésére. És aztán ezt a megállapítást azzal folytatta, hogy az ilyen régi, történelmi multu, a saját adott vidékén gazdasági és szellemi művelődést kifejtő nemzetiség tulajdonképpen: nemzet. Saját szavait idézem: „Mert „nemzetiség” (nationalité) inkább csak valami szemforgató kifejezés, (un terme hypocrite), mely arra szolgál, hogy meglagadjon egy emberi csoporttól azokat a jogokat, melyek őt mint nemzetet megilletik.”

Ezeket a megállapításokat — amint mondtam — az átélésnek, a „nemzet” fogalma körüli küzdelemnek a hangsulya támogatja. Csakugyan van benne valami, hogy hajszálhasogató és „szemforgató” megkülönböztetésekkel akarják, vagy akarnak a „nemzet” fogalmának tartalmát adni. Pedig a „nemzet” rangja minden népet megillet, mely a történelem folyamán bizonyos területen megállandósult, s ott életet és művelődést fejlesztett ki, azt maga erejével és áldozataival megvédte, fenntartotta és utódok számára is használhatóvá tette. Evégett társadalmi rendet kellett kiforrnia magából, megalapozást és fölépítést kellett végbevinnie saját erőiből és tehetségeiből. Célzerű és tudatos közösséget kellett megszerveznie, s ezt nem valami külső kényszer folytán, hanem belső megfontolások, akaratok és érzések folytonos életösztönével kellett ápolnia.

Egy népnek ez a magát megtartani akaró életösztöne, s ez ösztönből fakadó tudatossága, mely saját földjén, saját hagyományai továbbfejlesztésével azt a népet folyton összetartani akarja, — ez az, ami a „nemzet” fogalmának legmélyebb és leglényegesebb eleme. És ami e fogalmat valósággá is teszi, az abban áll, hogy illető összetartó és magát fejleszteni akaró életösztön és tudat nemcsak akar, hanem tud is hatni. Nemcsak akarja az összetartást hanem azt végbe is tudja vinni.

Tehát a néma szándékokon túl, sőt a legaprólékosabb és legnagyobb kiterjedéseken túl lehetőség és képesség is kell, hogy egy nép nemzetként élhessen. Van-e szükség erre a nemzetként való életre? Bizonyos okokból: igen. Ilyen ok az, hogy biztos népterület nél-

kül, azon való folytonos állandóság nélkül, ez állandóságban a gazdasági és szellemi feltételek fokozása nélkül az illető nép csak szétfolyó, vegetáló természeti anyag. Bármilyen véletlenség, vagy bármilyen több akarat urrá lehet föltötte és őt szolgásonra kárhoztatja.

Már pedig abból, hogy az egyes népek nem tudnak a maguk sorsának urai lenni, rájuk is sok rossz következik, de ez az ő kitett állapotuk a világ nyugtalanságait is folyton gyarapítja. Mert az ilyen szétfolyó, nemzeti jelleg nélküli népek csábító prédául kínálkoznak, hogy hódítások tárgyai legyenek. És a hódítások vetélkedései, azok vágyainak a keresztződése hangossá és színessé teszik ugyan a történelmet, de elveszik az illető elnyomott népektől azt, hogy a maguk egyszerűbb történelmét éljék. Ez az egyszerűbb történelem talán nem olyan hangos és színes, mint a hódításoké, de mégis több élet és több természetesség van benne, mint a hódításokban. Tehát értékesebb is az egyszerűbb történelem tartalma, úgy az illető nép, mint az egész emberiség szempontjából.

Eszerint a nép, mint természeti anyag, minden hozzáadás nélkül, minden maga-összefogása nélkül sajátjételetű népként megmaradhat, de csak a véletlenségek kegyelméből. Viszont más tudatosságok és bírvágyságok inkább azzal a sorsral fenyegetik a természetes népanyagot, hogy azt más népek, vagy más hatalmi befolyások és akaratok tárgyaivá teszik. Ezért kell a népek természetes alapanyagának a véletlenségek ellen és az ellenséges akarások ellen tudatos összetartással védekeznie, s ez a védekező hivatásu szervezkedés az, amit tulajdonképpen igazán „nemzet”-nek mondhatunk. Ha a népszervezkedés már *támadásba* is megy át, akkor a nemzeti akarat és érzés tulsáaival: a foglaló és hatalmaskodó világvágyakkal, a militarizmus és imperializmus képleteivel állunk szemben.

A „nemzet” szó a történelem folyamán sokszor használták, de sohase az egész népre ható öntudatosító, küzdő, védő, magafejlesztő értelemben. Az ókorban inkább családi összefüggésnek, a nemzetségek megjelölésének volt a szava, tehát magánviszonyt jelzett. A középkorban az ország uralkodó osztályának a jelzésével volt egyértelmű, s ez a kifejező értéke a legujabb korig megmaradt. Még az uralkodó osztályu foglalkozásokba való előkészületek helyein, a főiskolákou csoportosították a különböző népfajú és nyelvű hallgatókat „nemzet”-elnevezéssel. A legujabb kor hozta el aztán a Napoleon hódító hadjáratai visszahatásaképpen, hogy az uralkodó osztályoknál szélesebb réteg, az egész középosztály keresni kezdte a saját népet. *Ez a középosztályu népenkénti öntudatosítás ma a „nemzet”.* Az egész népi alaprtege formailag, elvileg, közjogi és társadalmi leho-

Szerezzen örömet

gyermekének s akkor
boldog karácsonya lesz.

Válasszon legujabb, karácsonyra megjelent
könyveinkből ajándéknak:

Orbán: Az ezermester száz mesterműve	105 lei.
Pálosy: Fiuk akarni kell	95 lei.
Csűrös: Ripsz és Ropsz	80 lei.
Blasko: Pityu	100 lei.
Schmidtmar: Gyermekek a szentség utján	105 lei.
Blasko: Szivecske	75 lei.
B. Czeke: Jézuska hógedűje	55 lei.
Törökne: Margitvirágok	65 lei.

Kaphatók az

ERDÉLYI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYABAN
Oradeán, Strada Regele Carol II. No. 5.

tőség szerint ma ugyan benne lehet a „nemzet”-ben, de *valósággal* mégis benne a maga egészében.

A népi alaprtege nemzeti érzése csak visszhangja annak, amit a középosztályból, s onnan is a szellemi foglalkozásuak köréből, különösen írók, művészek, újságírók, tisztviselők, tanítók, papok részéről a népi összetartás és előretörő hevület érdekében feléje hangsúlyoznak. De maga a népi alaprtege e középosztályu öntudatosítás nélkül nemzetileg hangtalan volna. Faji, nyelvi, erkölcsi, szokásbeli, iratlan történelmi egysége megvan, legtöbbször területi állandósága is zavartalan, de ezzel még csak *nép*, a maga östernészeti állapotában. Alapja és öslehetősége a nemzetté levésnek, de mai értelmű nemzetté csak azzal válik, hogy középosztályu alakul, s abban a népi különbség fenntartása, művelése és fejlesztése erős akarattá válik.

Kivételesen és már a középkorban volt éppen Erdélyben két olyan nép, melyben az uralkodó osztály, a középosztály és a népi alaprtege valósággal egybeesett. A székelyek és szászok voltak ezek. Ők tehát mikor az erdélyi törvények elnevezési módja szerint is „nemzet”-ek voltak, ebben a nemzetben egész népükkel résztvettek. Csak náluk volt a „nép” és „nemzet” ugyanegyvet jelentő fogalom.

*

Futólag érintettük, hogy a „nemzet” valóságában nemcsak akarásnak, hanem megvalósulni tudásnak, erre való képességnek és lehetőségnek is kell lennie. Egyik legfőbb lehetőség,

hogy hozzá való „nép” legyen, mert *anélkül* való középosztály csak más nép nemzetképleteit fejlesztheti. Másik lehetőség *követelmény*, hogy az illető nép alatt biztos földterület legyen, melyen otthont, az egész nép számára való otthont tudjon fenntartani, abban természeti gazdálkodást tudjon kifejtetni, s ennek az összekötő gazdasági és szellemi foglalkozásait is ki tudja képezni. Ha nincs ilyen népi alapterület, akkor nem lehet önmagából kifejlődő társadalmi egyensúly se, nem lehet tehát egészséges arányu középosztály se, mely a népet nemzetté öntudatosítja.

Nép és föld kell, hogy nemzet alakuljon.

Ugyancsak a nép és a föld fontos alkotó eleme az *állam*-nak is. De hogy a nép és föld felett állam jelentkezzék, ahhoz kell külső hatalom is, még pedig olyan hatalom, amely azon a népen és azon a földön emberileg a legfőbb és legnagyobb. Olyan, amely minden más hatalmat kizár. Így válik az állam igazi lényegévé a *legfőbb hatalom*, az úgynevezett szuverenitás.

Már most hogyan jön ez a legfőbb hatalom benső összefüggésbe a területtel és a néppel, mely fölött uralkodik? Vagy a saját népből és földből való szerves fölfelé növéssel, vagy más népre és földre való kiterjesztéssel. Mindkét esetben valami legfelsőbb osztály az, mely a hatalmat gyakorolja, vagyis *az államok tulajdonképpen a népek legfelsőbb rétegeződésének a kifejezései*. Ha saját népi alaprtegeből, arányos közepregegen át, nem tulzott hatalmu és alulról mindig megfrissülmi tudó felső réteg fejlődik, akkor nyugodt és egyensúlyos állami léttel van dolgunk. Ha ezek az előfeltételek hiányoznak, illetve az államban levő egy, vagy több nép társadalmi egyensúlya nincs meg, akkor az állami létben is zavarok vannak.

Természetes mozdulat, ha az államok a maguk létéből a zavarokat kiküszöbölni igyekeznek. De ez kétféle módon történhetik. Ha az állam magát tekinti célnak, akkor hatalmi felső rétegei még súlyosabban, még elnyomóbban hatnak az alsóbb rétegekre. *Es csönd lesz. Legalsóbb is külszin szerint az lesz.* Viszont ha az állam a maga népe, illetve népei javát tekinti célnak, akkor a társadalmi egyensúlytalanság állapotán igyekezik segíteni. Az alsó, közép és felső rétegek aránytalanságait, az igazságtalan tulsáaikat és egymásra terhelődéseket hozza helyre. Ez esetben *ismét csönd lesz*, de nemcsak külszin szerint, hanem belső megelégedésből.

Amiből következik, hogy az államoknak nem öncéluknak kell lenniök, hanem a saját területükön élő népek és nemzetek földi boldogulása eszközlőinek. Legfőbb földi hatalmaknak arra, hogy a népek és nemzetek egyszerű, de tartalmas történelmének az elősegítői, szabadságadói, védelmezői és pártfogói legyenek.

A sínek mellett

Írta: Possonyi László.

A dolgok lényege nem változik, csak mi látjuk őket néha tisztább és néha elhomályosultabb szemmel. Es vannak dolgok, amit gyermekek jobban itélnék meg, mint a felnöttek. Így volt, azt hiszem, akkor is, mikor tízedik évünkön alig túl, a háború legelején valami kirándulásra mentünk öten vagy hatan. Inkább egy nagy séta volt, csak a közeli erdőbe mentünk délután, de mert ősz volt már október vége, vagy november eleje, hamar ránköszönt az este és az erdőből sötét ködök szálltak fel. A háború árnyékai már ott kísértettek fantáziánkban és ennek az alkonyati sétának meg volt a maga külön kis borzongása, sejtelmessége és veszedelmessége is. Mesélték, hogy itt kint, túl a városon katonaszökevények, kőbor cigányok vagy valamiféle csavargók bújkálnak, hogy estefelé megkéselik az arrajárokát és elveszik, amije van. Mindnyáján feltűntek tehát titokban, elég sűrű csoportba verődve jártuk az erdőt és egyikünk sem szölt, hogy visszaforduljunk, mert nem akart gyávának látszani. Először viseltünk talán életünkben felelősséget magunkért és folyton csak a háborúról beszélünk, ami benne bújkált az őszi köd reménytelenségében, a lekopaszodott erdő sivárságában és abban a bizonytalanságban, amit ez a séta nekünk jelentett. Az, hogy így eserkészünk

ezen a szárukra ismeretlen tájon, képzelt vagy valódi veszedelmek közt, szárukra egy kicsit a háborút jelentette, a kilátástalan jövőt és azt, hogy véletleneken múlik itt sok minden.

Végül is keresztül jutottunk az erdőn és valami teherpályaudvarra értünk, amiről nem is tudtuk, hogy létezik. De a sínek bevezettek a városba és titokban örültünk, hogy nem kell visszameenni az erdőn. A kocsikat éppen rendezték, lassan megereadt az eső és sáros luesokban kellett a végtelen sínek mellett haladnunk. Valahol át is kellett volna menni a síneken, de nem mertünk, mert a kocsikat valahonnan hátulról mindig meglökték és akkor azok néhány méterrel arrébb dőccentek és tovább álltak az esőben. Elöttünk pedig egy kerítés fogta el az utat. Es ez adhatta az eszmét egyikünknek, hogy ki lenne közöttünk a legbátrabb. Hogy akadna-e egy közülünk, aki a teherkocsik egymásnak csapódó ütközői közé állana és odaadná az életét, ha ezzel befejeződhetnék a háború. Nagyon feltűnt az estétől, a háborútól és a csatógó teherkocsiktól is, aminek olyan mehetszárad és háború íze volt a szemerkélő esőben. Tehát a bátorságról beszélünk. Nem is csak a bátorságról, hanem az aldozal vállalásáról, ami még erősebben élt bennünk a bibliai történetek és az Emberfia alakjának sugárzása folytán, mint később, amikor minden azon működött körülöttünk, hogy ezeket az ősi érzéseket szellemünkben előförlje.

Ott a reménytelen várakozásban, a vesze-

delem érzetében, az otthoniakra való gondolásban (mert feltűnt a már nagyon későre nyúló hazamenéstől), egyszerre rábredtünk az élet kilátástalan oldalaira, megsejtettük, hogy ez a háború a végtelenségig fog tartani és talán azt is, hogy az utána jövő nemzedéknek nem sok öröme lesz a életében. Megsejtettük, hogy irracionális erők működnek már ebben a korban, hogy valami nagy bűnhődés szakadt az emberiségre, amiért ártatlanul is vezekelni kell, mert csak az lehet engesztelés a sok kiomlott vérért és borzalomért, ha önként és ártatlanul dobja valaki oda magát a halálnak.

Egy percig mély hallgatás következett. Mindnyáján megdöbentünk az eszmétől.

Gondolatsorok futkározniak át rajtunk és hajtott valami, hogy ebből a reménytelenségből kiemeljük a világot. Talán csak egy kicsiség tartott vissza, hogy valamelyikünk oda ne ugorjék az ütközők közé egy gondolattal a szivében, ami talán megváltó felt lehet.

— En megtenném, ha tudnám, hogy ezzel megnyerjük a háborút — szölt közülünk az egyik. De óvatosan hozzátette: Ezt azonban tudnom kellene.

— Igen, ezt kellene tudni — felelte rá a másik.

O, már nem feltűnt semmit, már alkudoztunk. Már az eredményeket szerettük volna tudni, szerződést kötni a bizonytalansággal, hogy bizonyos legyen. Már akkor is modern emberek voltunk, de még a másik csira is élt bennünk.

Január huszonegyedikéig elnapolta magát a parlament

Utólagos hullámverések Jamandi miniszter beszéde miatt. — Lepedatu miniszter kijelenti, hogy nincs nézeteltérés a kormányban a kisebbségi kérdés tekintetében

Bucuresti. Saját tud. A képviselőház tegnapi ülésén Gheorghe Bratianu tiltakozott Jamandi beszéde ellen, mire Titeanu azt válaszolta, hogy Jamandi kijelentéseit a lapok töredékesen és nem éppen jóakarattal, megrövidítve hozták s így azokból a lapok közlése szerint nem derül ki kellőképpen Jamandi erős nemzeti felfogása.

Erre Popescu Necesti, volt miniszter, az Universal egyik igazgatója szólalt fel s azt fejtette, hogy Jamandi hibát követett el ugyanakkor, amikor a szenátusban Lepedatu méltó és helyes választ adott Gyárfás Elemér beszédére, aki — mondotta Popescu Necesti — bűnbánónan beismerte, milyen hibás volt eddig a romániai magyarság politikája és fogadkozott, hogy ezután a magyarság beleilleszkedik a román politikai életbe.

Panfil Scicariu itt közbeszólt: Ebben én kételkedem!

A szenátusban is szóba került Jamandi beszéde.

Oanea liberális szenátor kérdést intézett Lepedatuhoz, hogy mi hát a kormány hivatalos álláspontja? Az-e, amit a szenátusban Lepedatu előadott, vagy amit Jamandi a kamarában szegzett le?

Lepedatu kijelentette, hogy a kormányban nincs nézeteltérés a kisebbségi politika tárgyában.

— Ha — mondotta — Oanea szenátor ír olvasni fogja majd Jamandi beszédének teljes szövegét, akkor bizonyára bánni fogja felszólalását.

Oanea: Nem bánok semmit!

Azután Iorga szólt fel, ugyancsak Jamandi beszédével kapcsolatban és az erdélyi váro-

sok történelmi fejlődését igyekezett megvilágítani, rámutatva, hogy e városok főleg szász alapítások, mert ők bonyolították le a kereskedelmet kelet és nyugat között. De minden városban volt eredetileg román lakosság, amely azonban csak a Vorstadtokban telepedhetett le.

Lepedatu szavai zárták le a vitát. Kijelentette, hogy a városok helyzete rövidesen megváltozik a román elem javára.

Ugy a képviselőházban, mint a szenátusban befejeződik az ülések. A parlament legközelebbi ülése 1935. január 21-én lesz.

9 és fél százalék Romániában a legmagasabb kamat

— A jegybank leszállította a bankkamatlábat —

Bucurestiből jelentik: A Banca Nationala igazgatósága szombaton ülést tartott, amelynek határozatai új érát jelentenek Románia hiteléletében, mert nemcsak a bankrátaleszállítás kérdését oldják meg, hanem megállapítják annak a programnak is irányelveit, amelynek útján a Jegybank az ország hiteléletét helyreállítani akarja. A jegybank vezetősége a leszállítási kamatlábat egyszerre másfélszázalékkal szállította le, 6 százalékról 4 és félszázalékra és hasonló módon 1 és félszázalékkal, 7 százalékról 5 és félszázalékra mérsékeltek a lombardkamatlábat is.

Azzal a lényeggel, hogy a Banca Nationala vezetősége a bankrátát most 4 és félszázalékra szállította le, vagyis olyan alacsony nívóra, amilyen a Banca Nationala fennállása óta is csak egyetlen egyszer volt — az 1882—1884. években — bizonyítja, hogy a jegybank vezetősége az ország hitelpolitikájának megállapításakor a nyugati hitelpiacokhoz akar igazodni.

A bankrátának ilyenmértű csökkentése miatt — a kamattörvény rendelkezéseinek megfelelően — 9 és félszázalékra csökkent az ország területén szedhető maximális kamat. A Kisbankok Szövetsége kifogásolta, hogy 9 és fél-

százalék legyen a kamatmaximum, amire a Banca Nationala vezetősége azt válaszolta, hogy a jegybank a vele reeszkommissziókötésben álló nagybankoknál oda fog halni, hogy azok 8 és félszázaléknál magasabb leszállítási kamatlábat ne alkalmazzanak, míg a kis- és középbankoknak megengedi a 9 és félszázalék kamat szedését.

Angol, olasz és francia aggodalmak a jugoszláv kormányválság miatt

Jeftics elejtése a francia vonal elhagyásai jelentené

Londonból jelentik: Az angol sajtó behatóan foglalkozik a jugoszláv kormányválsággal.

A Morningpost szerint a lemondás Londonban súlyos aggodalmakat keltett, mert az komoly visszahatást idézett elő egész Európában. Az aggodalom főleg azért van, mert Uzunovicsot és Jefticsot élesen támadták a szerb túlzók a Genfben tanúsított állítólagos gyengeségük miatt. Pál herceg a horvátokat és szlovéneket is szeretné bevonnai a kormányba. Kérdés azonban, hogy ez mennyire fog neki sikerülni. Zsifkovics nemzeti kormányát viszont Jugoszlávia szomszédai kétségtelenül rokonszenvvel fogadják.

A Daily Telegraph zágrábi levelezője szerint a horvátok Jeftics kormányától sem remélik helyzetük javulását. Igaz, hogy Jeftics a paraszt-szövetkezeteket is képviselőhöz juttatná, de ezek állami ellenőrzés alatt állanak, képviselőségük tehát értéktelen lenne. Megállapítja a lap, hogy a helyzet most éppen olyan Jugoszláviában, mint Sándor király meggyilkolása előtt. A rendszer elleni keserűség titokban kezd kitörni.

Az olasz lapok is bőven foglalkoznak a jugoszláv kormányválsággal.

Párizsban szintén aggodalmat keltett a jugoszláv kormányválság. A Petit Parisien szerint Jugoszláviának vigyázni kellene, hogy a belpolitikai szempontok a külpolitikai szempontokat ne szorítsák háttérbe.

Egészséges, bő gabonatermés
ARZOPOL
száraz-pácoló szer

használata nélkül elképzelhetetlen.

Többlettermés!

Egészséges magvak!
Mérsékelt ár!

Gyártja: Moskovits Ipartelepek Rt. Gradea

Kapható:
Andrényi Károly és Fiai Rt., Gradea.

S talán csak erre volt jó ez az este és ez a kalandozás a lélek messze és titkos útjai felé. Mert én nem felejtettem el ezt az estét és azt hiszem a többiek sem. Nem felejtettük el az áldozathozatal szükségét, ha rá is jöttünk, hogy nem így kell csinálni, nem az élet halálbadobásával, hanem egy más fajta, lassúbb és kínosabb úton. Amikor csak mindennap ad valamit oda az ember, amiről úgy érzi, hogy oda kell hogy adja. És amikor ezt a kicsiséget alkudozás nélkül adhatja és teljesen odabizra az elosztását annak, akitől azt a sejtést kapta, hogy ezt vagy azt meg kell tennie.

Később is kutattam azután a háború rugóit, céljait és valahogy meg akartam keresni az okát annak, hogy úgy sikerült, ahogy sikerült. Borzalmas kaosz ez, a népek jogai, aspirációi és erőfeszítései közt. Nem is tudom, hogy sikerült-e meglatánom, mert rettenetesen nehéz hidat építeni a mi tragédiánk mélységei és az isteni igazságszolgáltatás között. Nehéz elismerni, hogy talán sokat hibáztunk. Pedig a természetben, a világ berendezésében és még a népek életében is magasabb törvények szerepelnek, aminek néha, világosabban, jobban látó percekben ráébredjünk a nyitására. És itt vált meggyőződésemmé, hogy a népek nemcsak emberanyagukkal, municiójukkal és fegyvereikkal csatáztak. Hogy a lelkek, az imák, az áldozatok, a rejtett cselekedetek is mind látra kerültek ebben a szörnyű mérkőzésben, amiben mi alul

maradtunk. Mit tudom én, hogy millió és millió lélek közül, akik éppen olyan gyámoltalanok és félősek voltak, mint mi azon a külvárosi állomáson, micsoda erőfeszítések, halálbaugrások és áldozatvállalások történtek. Hogy lélekek kik voltak az erősebbek, kik mentek kevesebb számúval a harcra. Csak a karthauziakról olvastam, ahol egy svájci német-francia kolostorban a szerzetesek megosztották maguk közt az imát. A franciák a németekért imádkoztak és a németek a franciáért. És áldozataikat is kölcsönösen ajánlották fel. Marie Antoinette de Geuser-ről olvastam, akinek tizenkét fiútestvére volt és egymásután nyelte el a háború az idősebbeket, szinte minden évben új halottat követelve a Geuser-családtól. És akinek nővére olyan leveleket írt a haretérre, amik az emberiség legszebb dokumentumai maradtak ebből a véres korból. Mert ez a nővér mindig azt kérte fivéreitől, hogy imádkozzanak azokért, akiket emberi helyzetük és kötelességeik szerint meg kell ölniük. És akkor a németek már Párizs előtt álltak és Párizs üres volt, be lehetett volna sétálniok, ha tudják, hogy nem találnak ellenállásra. És talán Szent Genovéva boesájított sűrű ködöt, aki Párizs kapujánál őrt állt a Szajna felett. A bevonulás elmaradt és megfordult a kocka. Véletlenül, csodák, ismeretlen erők viadala és erőfeszítése volt.

Ezt tanultam azon az estén ott a síneken.

Mindenki a Deutsch K. I. kiállításáról beszél.

Szombaton írják ki a Rimanóczy-fürdő és szálloda bérbeadásának új feltételeit

Oradea (Nagyvárad). Már hosszú ideje foglalkoztatja a városi tanácsot a Rimanóczy-fürdő és szálloda bérbeadásának kérdése. Az első árlejtésen a bérletet Jonescu városi tanácsos neje kapta meg, de a tanács az árlejtést saját hatáskörében megsemmisítette és új árlejtést írt ki, amelyen Bica szendőt kapta meg a bérletet. Ezután azonban a minisztérium lépett közbe és a második árlejtést jogtalanul mondta ki, mivel nem helyezték letétbe a törvény által előírt garanciát és a hivatalos lapban sem hirdették meg az árlejtést. A pénzügyminisztérium mellett működő gazdasági hivatal egyben kérte a tanácsot, hogy a bérbeadásra vonatkozó feltételi füzetet, az árlejtés kiírása előtt, jóváhagyás végett, terjesszék fel a minisztériumba.

Mintegy két hónap telt el azóta, míg végre

tegnap visszaérkezett a minisztériumból a módosított feltételi füzet, amelynek értelmében a bérletet a tervezett 15 év helyett csak 10 évre engedélyezik megkötni, továbbá a pályázók kötelesek az öt százalék garancián kívül, 500 ezer lejt fedezet gyanánt letétbe helyezni a városi pénztárnál.

A gazdasági hivatal a feltételi füzet megérkezése után azonnal hozzákezdett az ügy végleges formában való elintézéséhez. Laslau Maximilian, a gazdasági ügyosztály vezetője, kijelentette, hogy a feltételeket szombaton írják ki, az árlejtést pedig a kiírástól számítva 20 nap múlva tartják meg. Az új időpontról értesítik a minisztériumot is, amely ezúttal két tisztviselővel kívánja képviseltetni magát az árlejtésen.

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás karácsonyra és újévre VURST utóda-cég,

ahol mindennemű fűszerárú a legolcsóbb napiáron szerezhető be. Aradhegyaljai borok. 1 liter ó-rizling 20-, furmint 20-, extra-furmint 32-, valódi ménesi vörös 36 lei.

Rendelet a karácsonyi zárórákról

A minisztérium 105666—934. sz. rendeletével elrendeli, hogy az összes üzletek december 22-én, szombaton, 23-án, vasárnap és 24-én, hétfőn egész nap, este kilenc óráig nyitva tarthatnak. Ezzel szemben karácsony első napján, december 25-én, másodnapján, december 26-án és harmadnapján, december 27-én egész nap zárva tartandók.

A gyárak és nagyobb ipari üzemek karácsonyi munkaszünetére vonatkozólag a minisztérium később hozza meg döntését.

APOLLÓ-MOZGÓ

Utolsó négy

Hatalmas társadalmi dráma. Szenzációs pilótafelvételek.

Főszerepben: Richard Dix, Erich v. Stroheim.

Halálozás. Fernbach János 46 éves korában elhunyt. Temetése szerdán délelőtt volt a Volga utcai gyász háztól. (Veiszlovits).

Egyszázezer lei értéket meghaladó versenydíjak az oradeai (nagyvárad) fényreklámversenyt nyertesek részére. A Városi Villamosmű és a Kereskedelmi Csarnok a „Tungsrani” izzólámpagyár közreműködésével, valamint Oradea (Nagyvárad) városának, a villamos vállalatoknak, szénbányáknak és fatermelő cégeknek támogatásával, a kereskedelmi élet és az idegenforgalom fellendítése és városzépészet fejlesztése céljából, 1935 január 15 és 1935 május 1. között nagyszabású fényreklámversenyt rendez. A nyertesek között egyszázezer lei összértéket meghaladó értékes versenydíjak kerülnek kiosztásra. A fényreklámversenyt részletes feltételeit a versenydíjak pontos megjelölésével a versenyrendezés idejében közölni fogja. A díjtalan benevezések a Kereskedelmi Csarnokhoz vagy a villamosműhoz legkésőbb 1935 január 15-ig küldendők be.

Az építőiparosok szövetsége felhívja az önálló iparigazolvánnyal rendelkező mérnököket, építészeket, kőművesmestereket, hogy az építőiparosok szövetségének alapszabálya értelmében csak olyan iparosnak adhatnak munkát, aki az építőiparosok szövetségének tagja, kivétel nélkül bármilyen szakmához tartozzon is az illető vállalkozó vagy iparos.

Városházi hírek

A városi időközi bizottság kedd délután dr. Bledea László alpolgármester elnöksége mellett ülést tartott. — A pénzügyi ügyosztály bejelentette, hogy a városi beépítetlen területekre kivetett 10 százalékos taxáról szóló szabályrendeletet a minisztérium jóváhagyta. — A Szociáldem. Munkásszindikátus 50.000 lei segélyt kért a várostól a munkásokon fenntartására és bérére. A tanács utasította a pénzügyi ügyosztályt, hogy a jövő évi költségvetésbe vegye fel ezt az összeget. — Stolz Henrik lőmészáros kérésére a lövőterület taxát a vágóhidon 75 leiről 60 leire szállították le. — Néhány héttel ezelőtt megírtuk, hogy a tanács elbocsátotta állásából dr. Mozes Corneliat, aki segédorvosi minőségben volt a járványkórházban. Elbocsátását azzal indokolták, hogy a járványos betegek száma annyira lecsökkent, hogy nincs rá szükség. Különben is fizetésére nincs fedezet. Annál váratlanabban hatott tehát a tanács legújabb határozata, amellyel dr. Furcas Demetert dec. 15-étől kezdődőleg a járványkórházba segédorvossá nevezte ki. 4000 lei havi fizetéssel és természetbeni járulékokkal. Ugyalászik, közben a járványos betegek száma újra felszökött és a fizetésre is találtak fedezetet. A tanácsnak sem kell egy kis politikáért a szomszédokba menni. — Az elmeorvóház részére 50 új ágat vesznek a Standard-cégtől (65 ezer lei értékben), darabonként 1300 leiert. — Eichner Ernőnek, a közföldügyi üzem volt igazgatójának a kérelmét — akinek az igazgatói megbízását legutóbb visszavonták és dr. Filip Viktort neveztek ki helyette — a végkielégítés iránt elutasították. — Bledea László dr. alpolgármester bejelentette, hogy a városi tisztviselők részére az ezévi költségvetésben felvett másfélmillió leiből 200 ezer lejt kifizetnek karácsonykor a tisztviselői karnak.

Az építőiparosok szövetsége felhívja az önálló lakatosiparos mestereket, hogy az építőiparosok szövetsége megalakulása folytán a szövetség által, valamint a hatóságokkal történt megállapodás folytán csak azok dolgozhatnak épületben, akik szabályszerű fényképes iparigazolvánnyal rendelkeznek és a munka színhelyén azokat felmutatni tudják. Ez azért vált szükségessé, hogy az ellenőrzéseket megkönnyítsék azokkal az iparosokkal szemben, akik nem rendelkeznek önálló iparigazolvánnyal. Egyben felhívjuk mindazokat, akik a fényképeiket az építőiparosok szövetségének rendelkezésére nem bocsátották, hogy azokat folyó hó 21-éig feltétlenül szolgáltatassák be a szövetség titkári hivatalánál, az ipartestületnél, hogy részükre megfelelő igazolványt elkészíten lehessen.

* Akinek a szív működése rendetlen, úgy szintén az, akinek a vérnyomás emelkedésének tünetei mutatkoznak, úgy érhet el örökkódás nélkül megfelelő könnyű székélést, ha reggel áhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet iszik. Szív szakorvosok már régen megállapították, hogy a Ferenc József víz szívbillentyűhibáknál és szívelzsírosodásnál isonyhán, biztosan és mindig kellemesen hat.

Szilveszteri műsoros teadélután a Katolikus Kör klubhelyiségében. December 30-án, vasárnap délután hat órai kezdettel nagyszabású műsoros teadélután rendez a Katolikus Kör. Azt a kedves, meghitt és otthonos hangulatot, ami az eddigi teákon is uralkodott, még fokozni kívánja a rendezőség, amennyiben kitűnő műsört állított össze. A műsor keretében fellép az egyik legkiválóbb erdélyi költő, aki verseiből fog felolvasni. Mellette még a próza, különböző iréfás és mókás jelenetek is megfelelő helyet kaptak. Minden remény megvan tehát arra, hogy a szigoruan zártkörű műsoros teadélután, amelyen a város keresztény társadalmának elítje vesz részt, a legteljesebb siker jegyében fog lezajlani.

CONRAD VEIDT legjobb alakítása

„Római expressz”

Ma csütörtökön utoljára! Minden előadás egy pontosan járó zsebóra lesz kísorsolva. Capitol Filmszínház.

NAGY SZILVESZTERI TÁNCMULATSÁG A KATH. KÖRBE. A Gutenberg Dalkör, min minden év Szilveszterén: az idén is nagyszabású, családias jellegű szilveszteri táncmulatságot rendez színes, vidám műsorral egybekötve és olcsó belépődíjjal. Úgyhogy, tekintve a mai pénzzsűke viszonyokat, mindenki jól fogja magát érezni és kedélyesen fog átszórakozni az ó esztendőből az új évbe ezen a nagy családi összejövetelen. Kitűnő zenekar mellett reggelig fog a közönség táncolni. A kitűnő Gutenberg Dalkör rendezősége mindenkit szívesen lát ezen az estélyen, amelynek kezdete 9 órakor lesz. Belépő díj 20+2 lei, Gazdig, vidám műsor!

A kocsi- és kerékgyártó-szakosztály elnöksége felhívja a kocsi-, kerék- és fényezőiparosokat, hogy fényképes iparigazolványukat december hó 21-ig haladéktalanul váltsák ki. Akieknek azonban ezidőre még fényképjük nincsenek, azok is fényképeiket az ipartestület helyiségében lévő építőiparosok szövetségének titkári irodájában haladéktalanul a fenti határidőn belül szolgáltatassák be. Egyben felhívja azokat, akik még nem szereztek tudomást arról, hogy a záróra vagyis a munkaidő mikor kezdődik. Ugyanis a munkaidő reggel 7 órától este 7 óráig tart. Aki ezen fenti zárórát nem tartják be, úgy az ellenőrző közegek a munkaügyi hatóság segítségével a legszigorubb eljárás alá fogja őket helyezni. Ezen ellenőrzőbizottság kivétel nélkül minden műhelyt felül fog vizsgálni és ahol a fent említett dolgokat nem fogja rendben találni, azok ellen a törvény idevonatkozó szabályait fogja alkalmazni.

NAPTÁR

Dec. 29	este 9	Építőiparosok bálja a Katolikus Körben.
Dec. 31	este 9 óra	A helybeli Kolping-család ingyen Szilveszter-estje a Központi Katolikus Legényegyletben. A Csarnok Vándorbálja és Szilveszter-estje. Ingyen Szilveszter-est a Katolikus Legényegyletben. Tombola, malacsorsolás, világposta, táncverseny. A Gutenberg Dalkör Szilveszter-estje a Katolikus Körben.
Jan. 3, 4, 5	egész napon át	Népművészeti kiállítás vízkereszti-vásár a Katolikus Körben.
Jan. 6	este 9	Magyar Bál.

Kávészékben, vendéglőkben mindenütt kéri az „Erdélyi Lapok”-at.

Laval külügyminiszter áttekintést adott az európai helyzetéről

A Saar-kérdés, a jugoszláv-magyar vita, az olasz-francia tárgyalások és a keleti egyezmény jó kilátásairól szökött

Párizsból jelentik: A szenátusban kedden délután a külügyi tárca költségvetését vitatták meg. Ennek során Laval nagyjelentőségű exposé-ját tartotta. A Saar-kérdésre nézve kijelentette, hogy a Népszövetség hármass bizottsága a népszavazás minden eshetőségére megnyugtató egyezséget hozott létre. Franciaország teljesíteni fogja ebben az értelemben köteletségét, de kívánatos, hogy az egész ügy tartsa meg nemzetközi jellegét.

A jugoszláv-magyar viszály ügyével is foglalkozott. Franciaország Jugoszlávia mellett állott, s jövőben is mindig ragaszkodni fog a jelenlegi határok fenntartásához. Jugoszlávia számára biztosítani kellett Genfben az erkölcsi elégtételt, s ezt a határozat meg is adta anélkül, hogy a másik felet megbélyegezte volna. De ezen az érzékenységi ponton túl gondoskodni kell a nemzetközi terror elleni védekezésről. Laval elismeréssel szökött az olasz és angol megbízott pártatlan állásfoglalásáról, majd dicsőítőleg emelte ki, hogy a magyar kormány méltóságteljes magatartása tette lehetővé az egyhangú döntést és így a békevesztés elhárítását. Ez a magatartás — mondotta Laval — lehetővé tette, hogy megpillantsuk a Dunavidék gazdasági, erkölcsi talpraállásának és a bizalomteljes együttműködésnek kilátásait, amire a kisanant államok a maguk részéről készek.

Beszélt ezután Laval a küszöbön álló római tárgyalásokról, hogy azokon nemcsak a francia-olasz kérdések rendezésére, hanem általános politikai összeegyeztetésre törekszenek.

— Bizalommal viseltetünk, — mondotta — Mussolinival szemben. Franciaország szerepe nem közvetítésszerű. Mussolini épügy hű marad barátaihoz, mint ahogyan Franciaország is kitart szövetségesei mellett.

Aztán még a keleti egyezmény tervéről szökött, hogy azzal a kelet-európai békét kívánják szilárdabb alpra helyezni, s nem Németország elszigetelésére törekszenek. Szovjet-Oroszország eddigi magatartása igazolja a vele való együttműködés politikáját, de Franciaország hajlandó Németországgal is összefogni, mert a német-francia megegyezés a béke tényleges biztosítékát alkotja.

Ötéves katonai szerződés Franciaország és a Szovjetszövetség között.

Londonból jelentik: A Star című angol lap szerint Laval és Litvinov november 22-én öt-

éves francia-orosz katonai szerződést írtak alá, mely közös megállapodással további öt évre meghosszabbítható.

A szerződés első szakasza közös védelemről szól. A harmadik és negyedik szakasz szoros együttműködést ír elő különösen műszaki és repülés terén. Szovjet-Oroszország francia rendszerű repülőgépek gyártását kezdi meg, francia mérnökök vezetésével. Franciaország 400 harci kocsit (tankot) küld Szovjet-Oroszországnak. A két vezérkar között a legszorosabb együttműködés jön létre; ennek céljaira kidolgozták a titkos kódexeket. Az ötödik szakasz a háborús eshetőségekről szól. Ha Japán meglámadná a szovjetköztársaságot, Franciaország 4 milliárd fr. frank értékű hadianyagot küld a szovjetnek, minden előzetes kérés, vagy megbeszélés nélkül. Viszont német-francia háború esetén a szovjet 4 milliárd értékű gabonát küld Franciaországra. A szerződő felek később még megvizsgálják a helyzetet Lengyelország tekintetében. A felek kötelezettséget vállalnak, hogy egymás megkérdezése nélkül nem kötnek Németországgal kétoldalú szerződést. Ez azt jelenti, hogy a korábbi orosz-német rapallói egyezmény megüthetetlen.

A francia-olasz gyarmati kérdések elintéztéknek tekinthetők. Még Közép-Európára kell megegyezni.

Párizsból jelentik: A Petit Soir szerint a francia-olasz gyarmati kérdést elintéztéknek kell tekinteni. A tuniszi olasz alattvalók kiváltásos helyzetét 10 éven át fenntartják, majd 10 évi átmeneti időszak következik. Ezalatt kérhetik az olasz állampolgárságot. A harmadik 10 évet az olasz állampolgársággal bírók anyagi érdekeinek felszámolására fordítják. A libyai határon Franciaország 120 ezer négyzetkilométer területet enged át Olaszországnak, Szomaliban a Djibouti kikötőt kívánja Olaszország, Franciaország azonban helyett Eritreában ad kisebb határkiigazítást.

A megegyezést a Közép-Európára vonatkozó általános megegyezésnek kell kibővítenie. Az Oeuvre szerint Laval azt javasolta Olaszországnak, hogy az Ausztria függetlenségéről szóló újabb nyilatkozatot Németország, Olaszország, Csehország, Jugoszlávia, Franciaország és Románia is írja alá. Meg kell kísérelni Anglia hozzájárulását is.

"Diana" 1 magában
erősen

OLCSÓ ÁRA VISSZATÉRÜL
1000 x

Er az igazi!

A hadügyi póthitel érdekében a francia kormány fölvetette a bizalmi kérdést

A képviselőház nagy többséggel bizalmat szavazott

Párizsból jelentik: A kamarában kedden délután folytatták a 800 millió hadügyi póthitel vitáját. Delbos (radikális) azt indítványozta, hogy a vitát halasszák a januári ülészkra. Flandin erre fölvetette a bizalmi kérdést. A kamara 388 szavazattal 199 ellenében elutasította Delbos indítványát.

A bánági románok lapja szót emel Ghibu tanár katolikusellenes túlzásai miatt

Az antirevizionista gyűlés utóhangjai

Timisoara (Temesvár). Saját tud. Az itteni vasárnapi antirevizionista gyűlés Ghibu Onisfor cluj-i (kolozsvári) egyetemi tanár tulnyomó befolyása alatt hozta meg határozatát, mely nem annyira a külső revizionizmussal foglalkozik, mint inkább a belföldi magyarság ellen emel vádakat. A romániai magyar sajtó, a Magyar Pártot, a városi magyarság gazdasági életét mind kifogás alá veszi a határozat, hogy túlságosan magyarok. A határozat 4., 5., 6. és 7. pontjai azonban egyenesen a magyar katolikus egyházat, s a szerzetesrendeket gyanúsítják meg, hogy antiromanizmust űznek. Az egyes egyházmegyék magyar védőszeniteit is rosszalás alá veszi a határozat. (Különösen Szent István és Szent László királyok állnak az utban. Pedig ők mint az egyházmegyék alapítói és első hittérítők emelkedtek védőszeniteké s nem nemzeti tüntetésből. Az irántuk való kegyelet vallási tény, amit nem volna szabad kikezdeni, mert ez a vallásszabadság elvével ellenkezik. Eppen olyan visszás tény ez, mint ha valaki a szláv népterületeken Szent Cyrill és Szent Method tisztelete ellen tiltakozna.) A határozat végső sorban a katolikus egyház római központját is megvádolja, hogy revizionizmust űz a magyarok javára.

Bocu Sever volt bánági kormányzó lapja, a „Vestul” foglalkozik ezzel a határozattal, s megállapítja, hogy olyan pontokat tartalmaz, amelyek a manifesztáció kereteit túlhaladták. Tovább még következőket írja a lap:

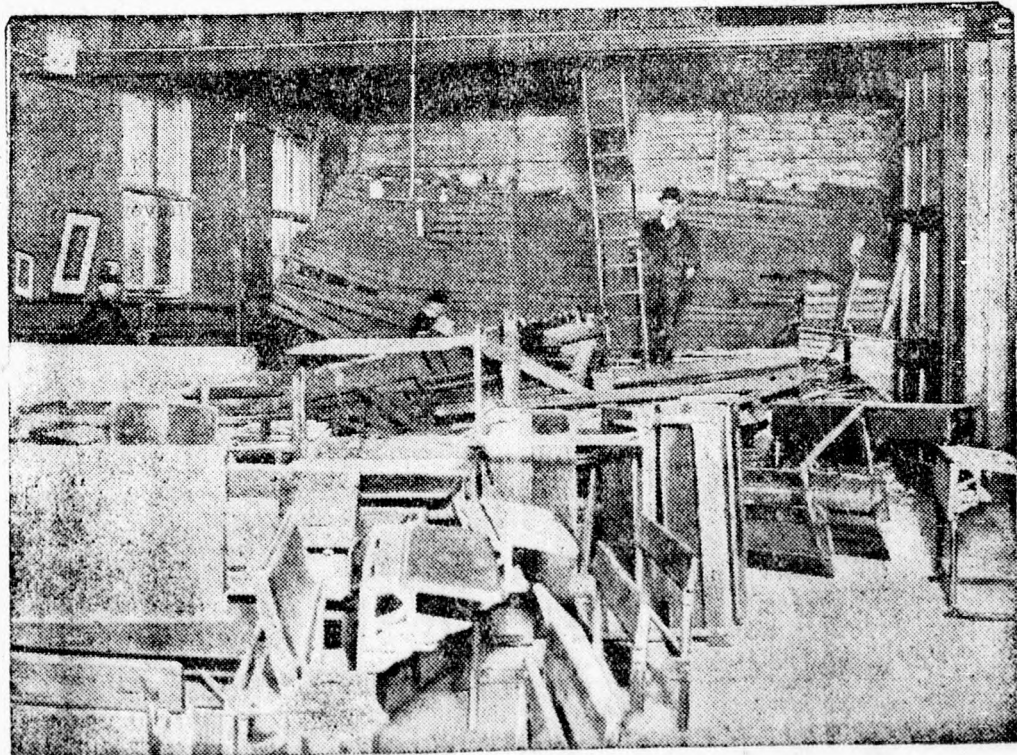
— Még a szervezőbizottsági tagok is mondják, hogy a határozati javaslat szándékukon kívül és hozzájárulásuk nélkül készült el. Bizonyos, hogy Ghibu tanár a beszédében a katolicizmus ellen súlyos vádakat emelt. Ezt a tényt nem tudjuk szó nélkül hagyni. A romániség reakciója nemzeti és nem vallási ügy. A mi defenzív módszereinknél megszűnnek a felekezeti különbözőségek. A katolikus papság, amely a kongresszuson megjelent, fejet horogasztott, amikor Ghibu a revizionellenes elméletben a pápai székig előretört.

Templomi viaszgyertyákat

legjobb minőségben készít

Pongrácz utóda

Oradea, Str. Alexandri No. 52. (volt Teleki-u.)

A szomorúvégű liverpooli hangverseny.

A liverpooli St. Klemens-iskola a növendékek szülei részére hangversenyt rendezett. A teremben ötszáz ember volt, mikor leszakadt a padló és háromszáz ember borzalmas jankiáltással lezuhant a nyolcméter mélységben lévő alsó terembe. Több mint kétszáz ember súlyosan megsebesült. A képünkön az alsóterembe zuhant romhalmaz látszik.

ber 20.
ügyszin-
ék tüne-
s nélkül
gyomor-
József"
r régen
viz szív-
is ony-
tán a
Decem-
kezdettel
andez a
és ottho-
is ural-
dezőség.
össze. A
kiválóbb
ni. Mel-
s mőkás
Minden
zigoruan
a város
részét, a
ni.
zsebóra
színház.
LATSÁG
kór, min
magysza-
incmulat-
egybeköt-
ekintve a
jól fogja
akozni az
családi
reggelig
Gutenberg
lát ezen
akor lesz
morsor!
ly elnök-
szóiparoso-
zat decem-
Akiknek
minicseu
ilyiségben
ári irodá-
bélül
okát, akik
gy a zár-
k. Ugyanis
óráig tart
be, úgy az
ég segédle-
a őket, he-
étel nélkül
és ahol a
ben találni
bályait fog-
bélia a
ben.
lping-csa-
zilveszter-
nti Kato-
egyletben.
Vándiák-
ilveszter-
eszter-est
egénygy-
ola, ma-
ilárgposta,
y Dalkör
je a Ka-
an.
kiállítás
sár a Ka-
n.
ben min
k"-at.

A titokzatos báró Ribbentrop, aki nem diplomata, „csak” Hitler jóbarátja, egyik napról a másikra, felbukkan a világpolitikában

Párizs, december hó.

A legtökéletesebb diplomáciai előkészítés sem lehetett volna képes Ribbentrop báró londoni és párizsi tárgyalásainak megfelelőbb útát és talajt egyengetni, mint azok az események, amelyek a látogatást megelőzőleg a francia belpolitikai életben és a kamarában lejátszódtak. Archimbaud-nak — hadügyi költségvetés előadójának — meggondolatlan elszólása óriási feltűnést keltett Londonban, mert francia részről eddig még senki sem vallotta be ilyen nyíltan, hogy az orosz-francia katonai szövetség már véglegesnek tekinthető... és ez az elszólás azonnal más fordulatot adott a Ribbentrop-féle londoni megbeszéléseknek, amelyek már azon az úton voltak, hogy eredmények helyett csak ígéretekkel végződjenek. A londoni tárgyalások sikerét tehát Ribbentrop közvetlenül a francia parlamentben történelemnek köszönheti.

Ami a francia parlamentben történt, az már a sajtó hírszolgálatá révén ismeretes: Goy frontharcosvezér nyilatkozata Hitler békekijelentéseiről, összeütközése a képviselőházban Franklin-Bouillon-el, a hadiipar legizmosabb képviselőjével és végül az a bebizonyított tény, hogy Hitler bekenyilatkozatát a hadiipar, a „Comité des Forges” sajtója utasította vissza.

A főhadnagy és az őrmester világtörténelmi útja.

Ilyen előzmények után Hitler bizalmasa, báró Ribbentrop neve egyik napról a másikra váratlanul bukkant fel a diplomáciai tárgyalások menetében. Ribbentrop ideutazik... Ribbentrop odautazik... ezzel tárgyal... azzal tárgyal... olvassuk napról-napra minden lapban... de senkinek fogalma sincs arról, hogy kicsoda micsoda, hogyan és miképpen férkőzhetett a vezérkancellár legbensőbb bizalmába. Ujságírói pályám egyik legeredményesebb ténykedése, hogy a titokzatos Hitler-megbízott személyére vonatkozó adatokat egyedül nekem sikerült kinyomoznom és ma a nemzetközi sajtó mindenütt az általam beszerzett adatok alapján informálja olvasóit.

A Ribbentrop-család neve a család egyik ősenek, Richelieu-val folytatott tanácskozásai során kapcsolódik bele a világtörténelembe. Délbajorországban elterülő hatalmas földbirtokaik révén mindig előkelő helyet foglaltak el a német junker-világ társadalmi életében. A nagypapa birtokait két testvér örökölte. Az egyik a birtokon maradt, a másik — Joachim apja —

katoná lett, majd ezredesi ranggal nyugdíjba vonult és Münchenben a családi birtokon termelt borokat árusította. Joachim von Ribbentrop a lehető legelőkelőbb nevelésben részesült, a németen kívül angolul, franciául folyékonyan beszél... és a két ország iskoláiban szerzett ismeretségei révén ma úgy Angliában, mint Franciaországban a legelőkelőbb összeköttetésekkel rendelkezik. A katonai iskolát elvégezve, húszéves korában mint a trónörökös halálfejes huszárezredének hadnagya került ki a harcra. Sebesülése után, mint főhadnagy Trstyánszky vezérezredes hadseregparancsnok főrszéhez került mint német összekötőtiszt. 1916 májusában itt találkoztam vele Vladimir-Volinszkiban legelőször. 1919-ben mint von Brockdorf-Rantzau tábornok parancsértisztje érkezett a német delegációval Versaillesbe. A békekötés után Münchenbe került mint állomásparancsnoksághoz beosztott tiszt. Kettlen vannak egy irodában: Rosenberg főhadnagy és von Ribbentrop. Az irodai munkára egy őrmester volt mellőlük beosztva: Hitler Adolf.

Az állomásparancsnokságnak időnként jelentést kellett küldeni a lakosság hangulatáról. Hitler Adolfot, az őrmestert bízták meg, hogy civilruhában jelenjen meg a munkásság gyűlésein és jelentse, amit ott hall. Joachim von Ribbentrop-ról, mint a helyőrség legsnájdigabb tisztjéről beszéltek. Társadalmi mulatságok, táncestély, bál nem volt elképzelhető nélküle. A legjobb táncos volt. Mint a legtöbb „zsúrjűt”, őt is elérte a jó végzet... a házasság.

A dúsgazdag Henckle pezsgőgyáros lányát vette feleségül. A pezsgőgyáros család a fizti pályát ebben az időben nem találta nagy reményekre jogosító karriernek és ahhoz a feltétei-

A legfelsőbb megbízatás

Hitler ebben az időben már rohamosan haladt a siker felé. Huszonnégyezer ember vonult fel a gyűlésre barna ingben, horogkeresztes karszalaggal... huszonnégyezer ember, mint egy torok, fejjelmezett rendekben sorakozva éljenzte a vezérét. Ribbentrop ott állt a pódiumon Hitler mögött:

— Bocsásson meg és engedje meg, hogy én gratuláljak elsőnek! Most már komolyan hiszek a mozgalom sikerében. Boldog volnék, ha személyesen is szerepem lehetne benne.

Másnap Ribbentropnak már külön irodája volt a Barna Házban. Hitler azóta is nem egy esetben elmesélte már intímabb környezetben, hogy semmi sem növelte annyira önbizalmát, mint amikor az örök pesszimista volt főhadnagya elismerte őt vezérének. Aki valaha politikai vagy tudományos pályán hírnevet szerzett magának, csak az értheti meg igazán, mit jelent az valakinek: a legközvetlenebb barátok előtt is „impolndálni”!

1932 őszén a nemzeti szocialista párt vette kezébe az ország sorsának irányítását. Hindenburg marsall Hitler nevezte ki kancellárrá. A marsalltól Ribbentrophoz vitt az új kancellár első útja. Büszke elégedettségtől pirult még az arca. Egy pillanatra nézték egymást, a volt főhadnagy meghajolt a vezér előtt:

— Nem felejtettem el — mondja Hitler —, hogy kancellári támogatásra van szükségem. Az első rendeletem, hogy elengedem a pezsgőadót...

— Köszönöm, de az üzlet már nem érdek. Engem már régen egyedül csak a párt érdek.

A Birodalomnak ebben az időben a leszerelés a legnehezebb problémája. A vezér úgy találta, hogy Nadolny Gensben és báró Rheinbaben Berlinben nem képviselik azt az erőt, amely a német kormány akarata mögé sorako-

Megkapóan bájosak

KRANE ANNA bárónő:

A Házáreti

cimmet

IJJAS ANTAL fordításában

most megjelent legendái
Krisztus Urunkról.

Képes fedőlappal 141 oldal,
Ára 70 lei.

Kapható könyvosztályunknál

hez fűzte a házasságot, hogy Ribbentrop társuljon be és személyesen is vegyen részt az üzletben. Ribbentrop búcsút mondott a hadseregnek és elvállalta a Henckle-pezsgők Nyugateurópa kiterjedő képviselői iránymutatását. Beutazta Angliát, Franciaországot és a skandináv államokat, előkelő összeköttetéseivel fogva útja mindenütt eredményes volt. Az üzlet most már magától ment. Egyetlen szenvedélye volt: a politika. Hallott őrmesterének sikeréről és ez kíváncsivá tette. Most már barátság kötötte össze a két embert és a szervezés első költségét ő bocsátotta Hitler zászlóbontásának rendelkezésére. Jóllehet, még sokáig nem hitt annak sikerében.

— Javíthatatlan fanatikus... nem lehet bírni vele! — mondotta mindenütt, ahol Hitler neve szóba került, de azért tárcája mindig nyitva állt, amikor Hitler nála jelentkezett.

— Nos, mikor lesz már kancellár? — gúnyolódott volt irnokával. — Jól jönne már nekem egy kancellár barátsága...

— Nem hisz nekem a főhadnagy úr — volt a válasz —, pedig ha eljönne egy ülésünkre, tudom, hogy nem gúnyolódna többé velem...

— Tudja mit... Ott leszek.

zik. Rosenberg — az egyik főhadnagy, — a párt külügyi hivatalának az élére került. Ribbentrop — a másik — pedig a Wilhelmstrassen kap külön osztályt, mint a leszerelési ügyek fő-kormánybiztosa, hogy a párt érdekeit úgy a külpolitikában, mint a leszerelés terén a vezér legmeghittebb barátai képviseljék. Ebben a minőségben Ribbentrop a legnagyobb titokban ismét beutazta a nyugateurópai országokat, de most már államférfiakkal, miniszterelnökökkel és külügyminiszterekkel ismerkedett. Járt Barthounál is:

— Nem Németország nevében jövök, nem vagyok kinevezett diplomata és nincs semmiféle hivatalos megbízásom. Beszélhetünk szabadon. Őszintén... én csak a vezér legjobb barátja vagyok.

Mikor így előzőleg minden elő volt készítve már, — csak éppen talán az aláírás hiányzott hozzá — indult el második útjára a kancellár legmeghittebb bizalmasa, a látogatást a sajtónak is bejelentve. Magától értetődik, hogy egy ilyen utazás csak erős nényekkel végződhet.

K. K.

Csűrös Emilia:

CSILLAGSZALLÁS

című könyvében az ifjúsági és gyermekszindarabok, prólogok, alkalmi köszöntők és egyéb alkalmi versek gazdag gyűjteménye található Megrendelhető:

az Erdélyi Lapok könyvosztályánál

Ára 60 lei.

Add nekem a szívedet...

a címe annak a vonzó, kedves szép könyvnek, amely az idei karácsonyi könyvpiac legszebb meglepetése.

Szerzője: Gerely Jolán. Az előszót Dr. Tóth Tihamer írta. 185 oldal, igen szép amatőr kötésben illusztrációkkal.

Ára 88 lei, ha a pénzt előre beküldi. Utánvéttel 27 lejjel több.

Kapható: könyvosztályunknál.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye
Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
 ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 lea.
 Magyarországon: Egész évre 30 P, félévre 15 P, negyedévre 8 P, egy hónapra 2 P 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr Sulyok István**
 Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 632.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.
 Csekk választékos magánlevelekre válaszolunk.

IDŐJÁRÁS. A budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint mérsékelt szél, sok helyen eső, magasabb hegyeken esetleg havas eső várható. A hőmérséklet — kivált keleten — valószínűleg kissé csökken.

Szívárvány — december második felében. Timișoara (Temesvár). Saját tud. Hétfőn, tehát december 17-én Lugojon (Lugoson) a délelőtti órákban szindús szívárvány volt látható. A téli szívárványt mindenki megcsodálta.

Zürichi zárlat. Párizs 20.37 egyenlőad, London 15.25 fél, Newyork 308 egynegyed, Brüsszel 72.22 fél, Milánó 26.41, Madrid 42.20, Amsterdam 208.82 fél, Berlin 123.95, Bécs 73.25 — schilling 37.50, Prága 12.91, Varsó 38.25, Belgrád 702, Bucaresti 305.

Petrovici csokoládé és cukorka gyár
 értesíti a n. é. vevőközönségét, hogy teljesen friss és finom **karácsonyi cukorkák, csokoládék és finom bonbonok** elárúsítását olcsó árak mellett megkezdte.
 Fiókjárat: Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 6.

Új hitközségi elnök. Timișoara (Temesvár). Saját tud. A jászvásári római katolikus hitközség tanácsa Novotny Károly bankigazgatót, a hitközség ügyvezető alelnökét elnökké választotta meg. Novotny igazgató a bányási katolikus mozgalmaknak egyik régi, öntudatos, elvű vezetőembere, aki minden tekintetben tisztelendő és közbecsülést vívott ki a maga részére. Elnökké történt megválasztása alakulásával a hitközségi tanács hétfőn este melegen és szívélyesen üdvözölte. Metzger Márton dr. prépost-plébános köszöntötte elsősorban az új elnököt és elismeréssel méltatta eddigi működését. A hitközségi tagok ragaszkodását Heiblein Géza igazgató hozta kifejezésre, míg Prohászka Ede vezérigazgató, a hitközség díszelőnöke, a hitközség nagy szerepét méltatta és kijelentette, hogy erre a területre most nagyobb szükség van, mint bármikor volt. Ezekután a köztisztelőben álló, nagyrabecsült prépostot is ünnepelték. Bogma Miklós alelnök tolmácsolta azt a szöveget, amellyel mindenki Metzger prépost iránt viseltetik, ugyanezt fejezte ki végül Schubert Péter polgár is. Kedden délelőtt a hitközségi tanács, a tantestület és még számosan felkeresték Novotny elnököt, hogy hetvenéves születésnapja alkalmával üdvözöljék.

Leánykereskedő bandát fogtak el Varsóban. A varsói rendőrség hosszas nyomozás után felülte egy hírhedt leánykereskedő banda tagjait. A lélekkufárok vezetői, egy Sternberg nevű kereskedő és egy Fischerné nevű asszony, egész Lengyelországra kiterjedő hálózatot tartottak fenn és nemcsak a nagyvárosokból, hanem a kisebb községekből és falvakból is szedték áldozataikat, akiket délamerikai városokba szállítottak.

*** Archöre gondos ápolást igényel!** Földes-féle Margit crème mindennapos használata biztos védelem a változó időjárás ellen.

Nőket nem szabad éjjel foglalkoztatni a vendéglőiparban. Timișoara (Temesvár). Saját tud. A vendéglősök és kávéosok kérelmét intézték a munkaügyi minisztériumhoz, hogy a női személyzetet este tíz óra után is foglalkoztathassák. A minisztérium 90655-934. számú rendeletével döntött ebben az ügyben s a rendeletet megküldte a timișoari (temesvári) munkaügyi felügyelőségnek. A döntés elutasítja a vendéglősök és kávéosok kérelmét. Ennek következtében a vendéglőkben és kávéházakban este tíz órától reggel hat óráig tilos a női alkalmazottakat foglalkoztatni. Kivételt képeznek a szakácsnők és kaszírők, akiknek munkaidejét a munkaügyi felügyelőség esti tíz óra után is meghosszabbíthatja.

A timișoari vesztegetési per az oradeai tábla előtt. Néhány évvel ezelőtt, 1929-ben több bányási községi jegyző feljelentette a timișoari (temesvári) ügyészségen a bányási tartományi kormányzóság két tisztviselőjét, Petcu Józsefet, Centea Gyulát, dr Popovics György bucaresti ügyvédet, Feitsevits Izidor timișoari (temesvári) kereskedőt és dr Bonnerth Rudolf timișoari (temesvári) ügyvédet csalás, sikkasztás, zsarolási kísérlet és megvesztegetés címén. A feljelentésben elmondották, hogy a közvetítő ügyvédeknek, Feitsevits kereskedőnek és a két tisztviselőnek kisebb-nagyobb összegeket adtak azért, hogy Peter Iulian bányási kormányzóval járják ki, hogy jobban jövedelmező jegyzői állásokba helyezze át őket. Zimmer János községi jegyző — többek között — 60 ezer lea adott át Centeának, aki állítólag azt mondta neki, hogy a pénzt Peter Juliannak adta át. Az ügyészség a feljelentett két ügyvéden, Feitsevits kereskedőn kívül vád alá helyezte Peter Juliánt is. A Semmitőszék az oradeai (nagyváradi) törvényszéket bízta meg a bűnper tárgyalásával. A törvényszék többnapos tárgyalás után valamennyi vádlottat felmentette, Peter Iuliant büncselekmény hiányában, társait pedig bizonyítékok hiányában. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, csak Petcu és Centea felmentése ellen fellebbezett az oradeai (nagyváradi) ítélőtáblához. Itt szerdán délelőtt kezdtek tárgyalni a bűnper. Az első tárgyalási nap a 32 oldalas vádirat felolvasásával telt el, a vádlottak kihallgatására csütörtökön kerül sor.

*** Rég bebizonyított tény,** hogy az ember naponta a levegő porával több millió bakteriumot lehel el. Óvakdjék a fertőzéstől „Diana” sósborszettel elkészített szájvíz használatával.

Egy éves kislány, mint politikai mérnök. Berlinből jelentik: A bécsi „Telegraph” tegnap azt a hírt röptette világra, hogy Hitler ellen merénylet következett el. A merénylet Brückner körzeti vezér leánya, aki a szolgálati gépkocsin kövele a Führer gépkocsiját, majd revolverből rálőtt Hitlerre és megsebesítette. A Telegraph még azt is hozzáfűzte híradásához, hogy a leányt Hitler környezetébe agyonlőtte. A német távirati iroda a Telegraph jelentésével kapcsolatban minden cáfolat helyett megállapítja, hogy a leány, akiről a jelentés szól, pontosan egy éves. A körzeti vezér, Brückner csak két éve nőt.

Bálnavadászok rekordzsákmánya. Londouból jelentik: Egy bálnavadászflootta, amely bethónapig vadászott bálnákra a Behring-tengerben, 389 órási cettel tért vissza Vladivosztkba. A rekordzsákmány 100 tonna friss bálnahúst, 200 tonna zsírt és 220.000 doboz bálnakonzervet eredményezett.

Segíteni akarunk!

Tudósok, kiváló szakorvosok, sok évi tapasztalatait, tanácsait szeresheti ezen művekből.

A diétás konyha technikája:
 Dr Soós Aladár egyet. tanár Lei 205

Nyerskoszt. A nyersdiéta, mint természetes gyógytényező:
 Dr Bucsányi Gyula eu. tanácsos 90

Anyagcsere megbetegedések:
 Dr Horvai Lajos 75

Hogyan kerülhetjük el a korai öregedést: Dr Káldor Miklós főorvos 90

Az elhízás és a soványítás gyógykezelésének: Dr Lukács Pál főorvos 78

Hogyan éljen a veséjajog ember: Dr Lukács Pál főorvos 78

Tápszerek és kész ételek tápértéke, tápanyag, só és vitamintartalma: Dr Pogány János tanársegéd 40

Népszerű egészségügyi előadások: Dr Várady Sándor 78

E művek megrendelhetők:
 KIADÓHIVATALUNKBAN,
 Oradea, Str. Reg. Carol II. No. 5.

G. S. 1. 111271910
 Call 111271910
 111271910

Rp. **Právar,**
 pattanásos, til-
 érzékeny a
 bőre?
 Földes-féle
 Margit Crème
 J. Hornet

Csalással vádolt bányási közigazgatási tisztviselők az oradeai (nagyváradi) tábla előtt. Az oradeai (nagyváradi) ítélőtábla első tanácsa márciusban 12 órákor megkezdte a háromrendbeli csalással vádolt Petcu József és a megvesztegetéssel vádolt Centea Gyula volt bányási közigazgatási tisztviselők bűnperének tárgyalását. A tárgyaláson megjelent a két vádlott, akiket Centea Emil oradeai (nagyváradi) ügyvéd védett. Az első tárgyalási nap a vádirat felolvasásával telt el. A vádirat 32 sűrűn gépelt oldal. A két vádlott kihallgatására holnap kerül sor.

Megoperálták a szívenszűri embert és megmentették Bécsből jelentik: Idejekorán végrehajtott szívműtét mentette meg Marsik Ottó 32 éves bécsi sófőri életét, akivel súlyosabból végezve, haldekolva találtak a külváros egyik söntéje előtt. A mentők azonnal kórházba vitték a sebesültet, akiben már alig volt élet. A kórházban azonnal megállapították, hogy a sófőri szívenszűrték és hogy a halál percekkel belül bekövetkezhet. Azonnal műtétet hajtottak rajta végre, amellyel egyidejűen vérátömlesztést is végeztek. *Osszevarták a félig átvágot szívet és az áldozat állapota alig néhány óra múlva annyira javult, hogy életbenmaradását biztosra vehették, s ma már jól érzi magát.*

Bezárták a templomot a hívek a beiktatandó új lelkész előtt. Târgu-Mures (Marosvásárhely). Saját tud. Nem régen megürült a Cristur de Mures (Maroskeresztúr) községi református papi állás. A hívek ekkor kijelentették, hogy Makkai ref. püspökre bizzák, kivéve tőlük be az üres parochiát, ők nem élnek választási jogokkal, teljes a bizalmuk püspökökben. Makkai ref. püspök erre kinevezte Szabó Frigyes stejerisi (somosi) ref. lelkészt Cristurra (Maroskeresztúrra) és utasította Farkas Jenő marosközi esperest, valamint Kacsó Lajos egyházmegyei főjegyzőt, (mádrasi (mezőmadarasi) ref. lelkészt, tartásuk meg a hivatalos lelkési beiktatást. A cristuri (keresztúri) hívek nem voltak azonban megelégedve a püspök által kinevezett lelkéssel és esperesükön keresztül a püspökhöz fordultak, hogy a püspök nevezzen ki más valakit lelkészükké, vagy az egyház törvényeinek megfelelően hirdessen pályázatot erre a lelkési állásra, hogy tetszésükre választhassanak papot. A kérést a püspök teljesíthetetlennek ítélte és utasította Kacsó Lajos egyházközi főjegyzőt, hogy a hivatalos lelkési beiktatást f. hó 16-án, vasárnap okvetlenül tartsa meg. Vasárnap délelőtt Kacsó Lajos ref. lelkész, egyházközi jegyző meg is jelent Cristuron (Maroskeresztúron) Szabó Frigyes kíséretében, hogy a beiktatást megtartsák, de nagy meglepetésükre, amikor a templomba akartak vonulni, a templom ajtaját zárva találták. A hívek bezárták az összes templomba vezető ajtókat és a kulcsokat semmiféle kérésre, fenyegetésre nem voltak hajlandók átadni. Miután a kiküldött egyházi funkcionáriusok a templomba bejutni nem tudtak és az új lelkész beiktatását nem ejthették meg, visszafordultak. A szokatlan módon megakadályozott lelkési beiktatásról nyomban jelentést tettek a püspöknek, aki a továbbiakra vonatkozólag dönteni fog.

SPORT

Elindult a román válogatott Athénbe

Az összes lapok támadják Savulescu kapitányt, aki nem a tudást vette figyelembe a keret összeállításakor

Timisoaráról (Temesvárról) jelentik: Az egybegyűjtött román válogatott keret a kijelölt játékosokkal és a szövetségi vezetőkkel együtt elutazott Timisoaráról (Temesvárról). A kerettel együtt tart Costel Radulescu bíró is, aki a lemondott Xifandót helyettesíti. Costel Radulescu indulás előtt kijelentette az újságíróknak, hogy Románia esélyei a legjobbak: és reméli, hogy az ideén is sikerül megvédeni, azaz újra megnyerni a Balkán-Kupát.

Bucurestiből jelentik: A futballszövetségben nem a legnagyobb bizalommal tekintenek már a román válogatott szereplésére. Az összes sportlapok koncentrikus támadásba vették a válogató bizottságot és főleg Savulescu kapitányt. Nyíltan hangoztatják, hogy ezzel a csapattal, amelyet nem a tudás, hanem a nemzeti-ségre való tekintettel állítottak össze és amely-nél a szimpátia vitte a vezető szerepet, nem lehet reálisan győzelemre számítani. Itthon maradtak olyan játékosok, amelyeknek nem-hogy a keretben, de az első csapatban volna a helyük, mint például Sepsí, Moravetz és Schwartz, nem is beszélve Bürgerről és Kotormányiról. Olyan emberre bízták az összeállítást, akit a kondíció és a játéktudás nem érdekelt.

A támadások annyira kiéleztek a helyzetet, hogy abban az esetben, ha a román válogatott nem nyeri meg a tornát, úgy Savulescunak távoznia kell a helyéről.

Nem nagy kár volna érte.

A román tennisz-ranglista

Tegnap számunkban közöltük a tenniszszövetség idei hivatalos előlistáinak első részét, az I. osztályu rangsorozatokat. Most a II. osztályu ranglistákat adjuk. Ezek a következők:

Férfiaknak: 1. Ungár (Autó Club Timisoara), 2. Hegyi (Braila), 3. Simon (Hagiator), 4. Ecker (Gloria), 5. Wechsler (Gloria), 6. Gaster (Csernovic), 8. Cerbu (TCR), 9. Iasinski (TCR), 10. Bone-dek (KAC), 11. Radó (Hagiator), 12. Iconomu, 13. Mihaileanu, 14. Smineureanu, 15. Todorovszky, 16. Fleminger, 17. Băicoianu, 18. Filderman, 19. Illés, 20. Hönig.

Nők: 1. Baátné (TC), 2. Ternoviciné (U), 3. Cociu, 4. Ferncz, 5. Papp Magda (NSE), 6. Kondorossy (KAC), 7. Camill, 8. Gruber, 9. Graufenfels, 10. Beiner.

Eredmények hiányában nem osztályozták a következő hölgyjátékosokat: Arató Manel, Gulescu, Liszka Manel, Czapp, Schlosserné, Romanov, Jászberényi, Hahn, Socolescu.

A világ legdrágább fedezetsora. Londonból jelentik: Az angol Aston Villa rendelkezik a világ legdrágább csapatrészeivel. Az egyesület az utóbbi időben fedezetsorát erősítette meg. Jelenleg összesen tizennégy fedezettjátékos van, akik tizenhatmillió lejtébe kerültek a klubnak.

Nyolc új rekord a Glória súlyemelő versenyén. Aradról jelentik: Az aradi Glória súlyemelő versenyén 8 régi országos rekord dőlt meg: Pehelysúlyú Schulz eredményei közül a 72 kg-os nyomás és a 66 kg-os szakítás új rekord, a középsúlyú Hajas pedig nyomásban javított rekordot 74 kg-al. A kishézsúlyban Angyal mindhárom eredménye (nyomás: 74 kg., szakítás 77 kg., lökés 101 és fél kg.) rekord, a nehézsúlyú Pécsi Zoltán dr pedig a nyomásban 91 és fél kg-al, a szakításban 82 kg-al szerzett új rekordokat.

Még a műjéppályán sem tudnak jeget fagyasztani a fővárosban. Bucurestiből jelentik: A TCR szombatira és vasárnapra két mérkőzésre lekötötte a troppai Eislaufverein jég-hokkicsapatát. A vendégcsapat le is utazott Bucurestibe, de a szántó nyári meleg miatt még a műjéppályán sem sikerült jeget fagyasztani és a troppai csapat kénytelen volt játék nélkül hazatérni.

Az Austria 900.000 lejt keresett angliai túráján. A mérkőzéseik ugyan nem volt rekordközlés, de kevés font is sok osztrák shillingben.

Végetért a Hivatalos Szalon őszi tárlata

Hadrava Nándor oradeai festőművész egy képét a belügy-miniszter vette meg

Csendben, szinte észrevétel nélkül, különösebb sajtóvisszhang nélkül nyílt meg és záródott be néhány heti látogatási idő után a bucuresti Hivatalos Szalon őszi tárlata, amelyen, mint jeleztük, csak rajzokkal, pasztellekkel és metszetekkel vehettek részt a művészek.

A százhárom művészől összesen 407 képet fogadott el és állított ki a zsűri a témában, módorban, művészi értékben egyaránt változatos rajzok, metszetek sűrűn ellopták a Hivatalos Szalon négy nagy termének a falait.

Kisebbségi művészek neveivel azonban alig találkozunk a tárlaton. Három-négy száz, egy-két görög és örmény, néhány zsidó és összesen három magyar művész vett részt képeivel, ami a magyarok majdnem teljes távollmaradását jelenti, ha figyelembe vesszük, hogy mily súlyos értékekkel rendelkezik az erdélyi magyar képzőművészet.

A magyarok közül Apáti János, aki egy ókirályságheli városban lakik, két kisebb-gényű akttal szerepelt.

Hadrava Nándor oradeai művész három határos, szép körösparti részletet állított ki, visszatükrözve bennük az erdélyi táj minden báját, kedvességét. Egyéni technika tűnt fel ki ezeket a rajzokat, ami, mint a tárlat vezetősége is közölte velünk, igen nagymértékben magára vonta a látogató közönség figyelmét. A szép közönség-siker mellett anyagi eredményt is ért el Hadrava Nándor: egyik képének magas vásárlója akadt *Cancion* földművelésügyi alminiszter személyében, aki igen nagy műbarát.

A fiatal, marosmegyei Kovács Géza öt kisméretű, de igen erőteljes munkájával mutatkozott be az őszi tárlaton. Csupa hegyi tájak,

melyen átérzett hangulatok. Egy el is kelt közülük.

Általában a kiállítás elég szép anyagi eredménnyel zárult. Igen sok kép talált vevőre; igaz, hogy az árak is elég szerények voltak. A legnagyobb méretű és a legismertebb művésztől való képek is 1000—3000 lei közötti áron keltek el.

Akadtak azonban fiatal piktorok, akik 300—500 leinél nem kértek többet kisebb rajzaikért. A Hivatalos Szalon nem szívesen adott el képeket ilyen olcsón, nem akarván csorbítani a tulolósó árusítással az állam e művészeti intézményének a tekintélyét, de ha a képet elfogadta a zsűri és a művész nem kért többet, a kiállítás vezetősége nem tehetett mást.

Tanul voltunk, amint a kiállítás zárásával egy fiatal művész, hóna alá véve el nem adott képeit, egy szerencsésen elkelt őszi hangulataért — rámostul, mindenestül — 350 lejt vett fel a kiállítás titkártól. S ez az összeg is olyan boldoggá tette, hogy mikor távozott, lekezelt örömeiben még a szolgálával és a portással is...

Megkérdeztük Ion Pasát, a kiállítás titkárát, milyen benyomásokkal zárja a tárlatot.

— Egészen szép az eredmény, — mondotta, — úgy erkölcsi, mint anyagi szempontból. Állandóan nagy közönsége volt a tárlatnak és igen sok vásárló akadt. A fővárosi sajtó részletesen foglalkozott a kiállítással, — persze, nem olyan feltűnésteltető, szembeötölő cikkekkkel, mintha gyilkosság lettünk volna vagy helypolitikai pletyka. A képzőművészetnek egyelőre szerényebb sajtóbeszámolókkal is meg kell elégednie... Pedig egy sereg értékes művész mutatta be java termését ezen az őszi tárlaton, úgyhogy az valóban komoly művészeti esemény volt... (j. b.)

A spanyol miniszterelnök a baloldali radikális párt és a jobboldali katolikus szövetség kormányzati együttműködéséről

— Nagy elismeréssel méltatta a katolikus törekvéseket —

A *Libre Belgique* munkatársa kérdést intézett Lerroux spanyol miniszterelnökhöz a legutóbbi spanyolországi forradalmi megmozdulásokkal kapcsolatban.

— Meggyőződésem, — mondotta Lerroux, — hogy egyidejűleg megmentettem a kormányzatot és a hazámat is, amikor a tegnap még ellenségként kezelt katolikus erőkhöz folyamodtam, hogy dolgozzanak együtt a kormánnyal s vegyenek részt az én pártommal, a radikális párttal együtt a hatalom felelősségében. Az októberi forradalmak meg akarták akadályozni ezt a hasznos műveltet; kudarcot vallottak. És most, a béke légkörében, ez az együttműködés kezd megteremni a maga gyümölcseit.

— Bizony — megvallhatom, — nem történt meg minden belső harc nélkül, hogy én, a baloldali, sőt: szélsőbaloldali ember, elszántam magam ennek a szövetségnek a megkötésére. De: elsősorban nem volt más választásom; a baloldalon az egyedüli rendelkezésre álló erő, amely népi alapra támaszkodott, destruktív erő volt. Nekünk pedig építeni kellett és pedig sürgősen. Erre a célra nem volt alkalmasabb erő, mint a jobboldali katolikus párt. Nem a monarchisták, hanem a szintén népi erőkre támaszkodó „Spanyol földműves népszövetség”

(spanyol rövidítéssel C. E. D. A.) emberei. A C. E. D. A.-val ez az együttműködés tartós és termékeny lesz, erről kezeskedhetem. Szövetségimnek a közírtárság érdekeiben kifejtett együttműködését őszintének kell megállapítanom és ami a legfontosabb dolog,

minden nap jobban és jobban kidomborodik felfogásunk közössége a társadalmi problémák megoldása tekintetében,

amely kérdések a legsürgősebbek, s amelyeket sem a monarchia, sem a közírtárság nem oldott meg eddig.

— A vallási kérdés kétségtelenül elválaszthatna bennünket, ha a CEDA nem volna olyan bölcs, hogy későbbi időpontra tolja ki programja legnagyobb részének végrehajtását. Ez a bölcsesség azonban a legteljesebb mértékben uralja szövetségünket.

— Az alkotmányreformnak törvényes úton való végrehajtásánál nem habozom a legteljesebb mértékben elismerni a katolikus egyházat ebben az országban.

— En, mint egy radikális pártnak a főnöke, aki a türelmet a demokrácia egyik értékeként, a türelmetlenséget pedig egy alsóbbrendű civilizáció kifejezéseként fogom fel, — a katolikus egyházzal szemben többet érzek, mint tiszteletet; rokonszenvet. Hozzá merem még tenni, hogy ez az érzelem, amely nem újkeletű, még jobban megerősödött, amikor meggyőződtem a Spanyolország évszázados bajainak orvoslására irányuló törekvéseink, felfogásunk közösségéről.

Ajándékot karácsonyra csak a London kötődéből!

KÖZGAZDASÁG

Román-osztrák gazdasági konfliktus fenyeget (?)

Bécsből jelentik: Az osztrák-román gazdasági kapcsolatok terén a helyzet elég komolylyá vált. A román kormány nemrégiben hosszabbította meg az osztrák-román kliringmegállapodás érvényét december végéig. A meghosszabbítás az osztrák kormány kérésére történt, mert kijelentette, hogy felmondástól számított 15 napon belül nem tud új szerződést kötni, mert az új román kiviteli és beviteli rendszer egész sereg olyan kérdést vetett fel, amely a két ország kereskedelmi kapcsolataiban komoly nézeteltérésekre vezethet. Az osztrákok a meghosszabbítást január 15-ig kérték, de a román kormány csak e hó végéig hosszabbította meg a lejárt egyezményt. Az osztrákok helyzete annál is nehezebb, mert Ausztria főként a román beviteli jegyzék első csoportjába tartozó árukat vesz át Romániától, illetve a román árubevitel 80%-a ebbe a csoportba tartozik, aminek ellenében azonban Ausztria csak mintegy 60%-erejéig adhat el iparcikkeket Romániának. Az osztrákok ezt a feltételt csak úgy hajlandók elfogadni, ha Románia biztosítékot nyújt arra,

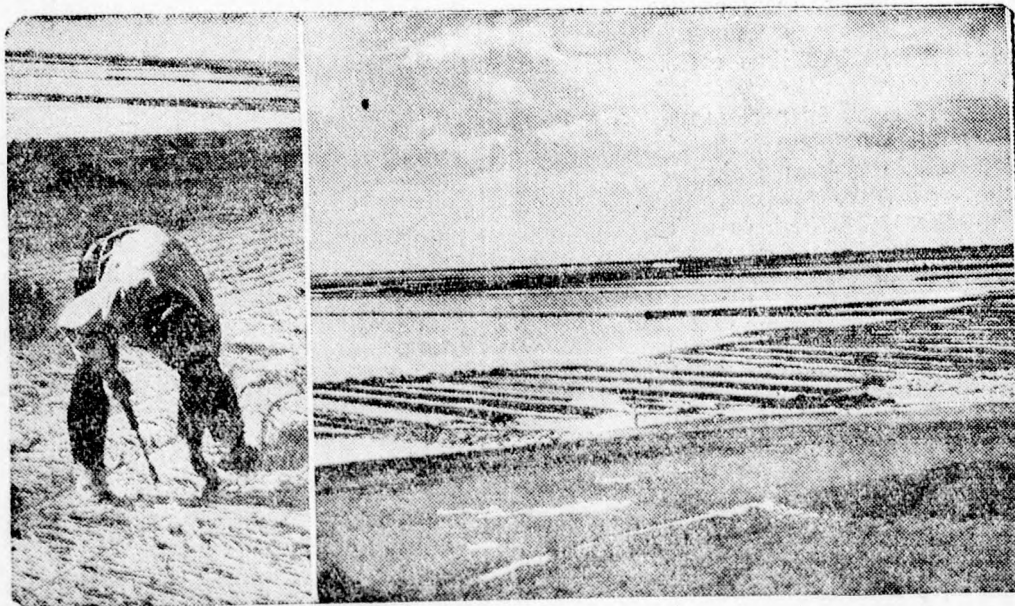
hogy az ásványolaj és gabona ellenében kapott devizáknak legalább 80%-át osztrák áruk bevitelére fordítja minden osztályozási korlátozás nélkül. Az osztrákok semmiesetre sem akarják elfogadni azt a román követelést, hogy az osztrák exportőrök vagy a velük összeköttetésben lévő importőrök kötelesek legyenek bankbiztosítékot adni arra az esetre, ha az osztrák árukivitelre nem lesz elég román árukivitel Ausztriába, még pedig 40%-kal magasabb értékben. Az osztrákok szerint ez a Románia felé irányuló kivitel teljes megszűnésére vezethet, mert a legtöbb esetben nagyon nehéz az export-importüzleteket esetenként lekötni a román rendszer által megkívánt alakítások mellett. Végül még azt is kívánják az osztrákok, hogy az általuk Romániában letelepített importcégek is kapjanak beviteli kontingenst, illetve beviteli utalványokat, amit a román kereskedelmi minisztérium eddig nem volt hajlandó teljesíteni. Ilyen körülmények között fennáll az a veszély, hogy rövidesen gazdasági nézeteltérés támad Ausztria és Románia között.

A közgazdaság hírei:

Elkészült a világ legnagyobb szabású közgazdasági terve. (Washington). A világ párhuzamosan álló legnagyobb szabású gazdasági tervét dolgozta ki az USA fergazdasági bizottsága. A terv harminc évre előre állapítja meg a közmunkákat, amelynek összes költsége nem kevesebb, mint 105 milliárd dollár. A tervben a legkülönbözőbb közmunkák szerepelnek.

Romániai kereskedők kétmillió fonttal tartoznak angol cégeknek. (London). Manolescu-Strunga ipari és kereskedelmi miniszter az angol fővárosban tárgyalásokat folytat a romániai kereskedők tartozásainak ügyében. Romániai kereskedők 2 millió fonttal tartoznak angol kereskedelmi kapcsolataik miatt. Valószínűleg közös bizottság létesül a kérdés rendezésére.

Hatásköri összeütközés az oradeai Ipartestület és a Munkakamara kirendeltsége között. (Oradea). A tanácsszerződések megkötése miatt az Ipartestület és a Munkakamara kirendeltsége között elvi nézeteltérések merültek fel. Beavatott helyen remélik a hatásköri összeütközés békés elintézését. Az ügyre még visszatérünk.

Az Északi-tenger partján termőfölddé alakítják át a tengertől elhódított területeket

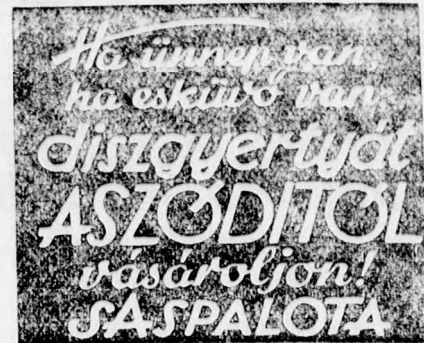
Dániában Husum mellett nagy területeket hagytak szabadon a tenger, amelyeket mesterségesen kiszáritanak és termőföldekké alakítanak át. Képünkön búról szalmaretegekkel kötik le az iszapos földet, hogy megszilárdítsák a tenger mosásával szemben.

Megelőnkült a repülőgépgyár üzeme. Brasov (Brassó). Saját tud. A brasovi repülőgépgyárnak, amely már évek óta nincs megfelelő állami rendeléssel támogatva, a napokban sikerült az államtól egy olyan nagyszabású rendelést kapnia, amely az üzemet egy teljes évig szünet nélkül foglalkoztatja. Az óriási állami megrendeléssel kapcsolatban a gyár igazgatósága húsz mérnököt szerződtetett és több műszaki rajzoló juttatott álláshoz, míg a munkások közül előbb a leépített munkásokat hívták vissza munkahelyükre, de több új munkást is felvettek.

Piaci és termény árak:

Az Oradeai (Nagyvárad) Mezőgazdasági Kamara hivatalos terményárjai: Búza 390—400, rozs 300—320, árpa 280—300, zab 270—280, tengeri 210—220, bab 380—400, szóna 100—120, lucerna-lóhere 150—160, lóheremag 25—32, szalma 40—50, kövér-sertés (élő súly kg.) 18—20 lei.

Timișoara (Temesvári) piaci árak: Búza 385—400, rozs 300, tengeri (örülképes) 170—175, zab 230, 16kg-mag 430, napraforgómag 250, burgonya 90—100, bab 310, takarmányárpa 270, lábliszt 220, lucernamag 40, nullás liszt 650, 30—70-es kiőrés 570, négyes liszt 520, hatos liszt 480—500 lei.

Sebők Imre dr

Öt világrészen keresztül

utirajz,
Erdős Károly
előszavával.

Ára 125 lei és portó.

Öt világrész csodái, káprázatos szépséggel, lüktető élete domborodik az olvasó elé ebben a könyvben. Az ifjuság számára írta Sebők Imre, a nyitott szemű, tudni vágyó ifjuság számára, amely mestert vezető segítségével ismeri meg a világot ezen a könyvön keresztül. — Felnőtteknek is értékes, szórakoztató olvasmány. Eredeti helyszíni fényképfelvételek gazdagon illusztrálják a kötetet, amely a Szent István Társulat kiadásában már a harmadik kiadást érte meg.

Kapható KÖNYVOSZTÁLYUNKBAN.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény). Cím a kiadóban 10 lei.

Lakás

Külön
bejárattal utcai butorozott szoba kiadó. Oradea, Str. Nic. Zsiga 45.

Szép utcai
butorozott szoba kiadó, ugyanott perzsaszövőszék eladó. Oradea, Str. Stramba No. 2.

Háromszobás
lakás olcsón kiadó. Oradea, Str. Mihai Sorbui (v. Széles u.) 11.

Kiadó
négy-szobás lakás azonnal. Oradea, Bul. Reg. Ferdinánd. 7/a.

Egyszoba,
konyhás lakás azonnal kiadó Oradea, Str. J. Clor-das 88.

Különféle

1 liter pecsenyehor 10 lei, muskotály 16 lei. Jó Lajos fűszerüzletében, Tace Ionescu (Kőrös) utca 24.

Oktatás

Lápossy zeneiskola heg di, zongora és zene elméleti tanszakka. Oradea, Str. Simeon Ștefan (v. Bethlen-u.) 20.

Adás-vétel

Egy gummipárna
megvételre kerestetik, Oradea, Str. Alexandri No. 40-a.

Egy jokarban
lévő zongora eladó. Oradea, Str. Wilson No. 25.

25 éves
Pnónix páma eladó. Oradea, Str. Andrei Muresan No. 12.

Egy nagy
káposztakad eladó. Oradea, Str. Brătianu 27.

PUHA OLMOT át a dóán vesz a Szent László nyomda r. t. Oradea, Strada Regele Carol No. 5.

A rom. kat.
püspöki rezidenciában egy 6'10x4'10-es antik perzsa és egy 5x1-es argaman szőnyeg eladó.

Alkalmazás

Férfi fehérnemű
váróan felvételik. P. aif cő női, Oradea, Sas paj s ge.